ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

17. března 2011 *

Ve spojených věcech C-372/09 a C-373/09,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podané rozhodnutími Cour de cassation (Francie) ze dne 10. září 2009, došlými Soudnímu dvoru dne 17. září 2009, v řízeních zahájených:

Josep Peñarroja Fa,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, K. Schiemann, L. Bay Larsen (zpravodaj), C. Toader a A. Prechal, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: M.-A. Gaudissart, vedoucí oddělení,

* Jednací jazyk: francouzština.

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. září 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za J. Peñarroja Fa, jím samým,

– za francouzskou vládu G. de Berguesem, B. Messmerem a A. Czubinski, jako zmocněnci,

– za nizozemskou vládu C. Wissels a J. Langerem, jako zmocněnci,

– za rakouskou vládu E. Riedlem, jako zmocněncem,

– za Evropskou komisi H. Støvlbækem, I. Rogalskim a C. Vrignon, jako zmocněnci,

– za Kontrolní úřad ESVO X. Lewisem, F. Simonetti a I. Hauger, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článků 43 ES, 45 ES, 49 ES a 50 ES, kterým odpovídají nynější články 49 SFEU, 51 SFEU, 56 SFEU a 57 SFEU, jakož i čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005 o uznávání odborných kvalifikací (Úř. věst. L 255, s. 22).

2 Tyto žádosti byly podány v rámci dvou žalob podaných španělským státním příslušníkem Josepem Peñarroja Fa, týkajících se zápisu jeho osoby jakožto překladatele španělského jazyka do seznamu soudních znalců cour d'appel de Paris a do celostátního seznamu soudních znalců.

Právní rámec

Právo Unie

3 Článek 1směrnice 2005/36 zní:

„Tato směrnice stanoví pravidla, podle nichž členský stát, který podmiňuje přístup k regulovanému povolání nebo jeho výkon na svém území získáním určité odborné kvalifikace (dále jen ‚hostitelský členský stát'), uznává pro přístup k tomuto povolání a jeho výkon odborné kvalifikace nabyté v jednom nebo více jiných členských státech (dále jen ‚domovský členský stát'), které jejich držitele opravňují vykonávat v tomto členském státě stejné povolání."

4 Článek 3 této směrnice, nazvaný „Definice", stanoví:

„1. Pro účely této směrnice se rozumí:

a) ‚regulovaným povoláním' odborná činnost nebo soubor činností, u níž je přístup k ní nebo její výkon nebo jeden ze způsobů jejího výkonu v členském státě vyhrazen přímo nebo nepřímo na základě právních a správních předpisů držitelům určité odborné kvalifikace; zejména používání odborného titulu omezené právními

nebo správními předpisy na držitele určité odborné kvalifikace vymezuje způsob výkonu. Neuplatňuje-li se první věta této definice, považuje se povolání uvedené v odstavci 2 za regulované;

b) ‚odbornou kvalifikací' kvalifikace doložená dokladem o dosažené kvalifikaci, osvědčení způsobilosti uvedené v čl. 11 odst. a) písm. i) nebo odborná praxe;

[…]"

5 Článek 4 uvedené směrnice, týkající se účinků uznání, stanoví:

„1. Uznání odborné kvalifikace hostitelským členským státem umožňuje, aby oprávněná osoba měla v tomto členském státě přístup ke stejnému povolání, pro které získala kvalifikaci v domovském členském státě, a vykonávala je v hostitelském členském státě za stejných podmínek jako jeho státní příslušníci.

2. Pro účely této směrnice se povolání, které chce žadatel vykonávat v hostitelském členském státě, považuje za stejné, jako je povolání, pro které získal kvalifikaci v domovském členském státě, pokud jsou činnosti, které zahrnuje, srovnatelné."

6 V hlavě II této směrnice, týkající se volného poskytování služeb, článek 5 směrnice stanoví:

„1. Aniž jsou dotčeny zvláštní právní předpisy Společenství a články 6 a 7 této směrnice, neomezí členské státy z žádného důvodu vztahujícího se k odborné kvalifikaci poskytování služeb v jiném členském státě:

a) je-li poskytovatel služby v souladu se zákonem usazen v členském státě za účelem výkonu stejného povolání (dále jen ‚členský stát usazení') a

b) pokud se poskytovatel služby přestěhuje, vykonával-li toto povolání v členském státě usazení po dobu nejméně dvou let během předcházejících deseti let a není-li povolání v tomto státě regulováno. Podmínka, která vyžaduje, aby poskytovatel služby vykonával povolání po dobu dvou let, se neuplatňuje, je-li povolání nebo vzdělávání a odborná příprava na toto povolání regulována.

[…]"

Vnitrostátní právo

7 Zápis do celostátního seznamu soudních znalců, sestavovaného kanceláří Cour de cassation (Kasační soud) a do seznamu soudních znalců sestavovaného každým cour d'appel (odvolací soud), jakož i způsob ustanovení těchto znalců jsou upraveny zejména následujícími předpisy:

– zákon č. 71-498 ze dne 29. června 1971 o soudních znalcích ve znění zákona č. 2004-130 ze dne 11. února 2004 (dále jen „zákon č. 71-498");

– vládní nařízení č. 2004-1463 ze dne 23. prosince 2004 o soudních znalcích ve znění vládního nařízení č. 2007-119 ze dne 19. července 2007 (dále jen „vládní nařízení č. 2004-1463“);

– článek 157 trestního řádu.

Zákon č. 71-498

8 Článek 1 zákona č. 71 498 zní:

„S výjimkou omezení stanovených zákonem nebo vládními nařízeními mohou soudci ustanovit za účelem zjištění určitých skutečností, poskytnutí konzultace nebo vyhotovení posudku osobu zapsanou v některém ze seznamů vedených podle článku 2. Soudci mohou případně ustanovit i jakékoli jiné osoby podle své volby.“

9 Podle článku 2 tohoto zákona:

„I. Pro informaci soudců se zřizuje:

1. celostátní seznam soudních znalců, sestavovaný kanceláří Cour de cassation;

2. seznam soudních znalců sestavovaný každým cour d'appel.

II. Prvozápis znalce na seznam sestavovaný cour d'appel se provede ve zvláštní rubrice na zkušební dobu v trvání dvou let.

Po ukončení této zkušební doby a po předložení nové žádosti může být znalec po předložení odůvodněného stanoviska výboru za účasti zástupců soudů a soudních znalců zapsán znovu do seznamu na dobu pěti let. Za tímto účelem se hodnotí zkušenosti dotyčné osoby a znalost hlavních procesních pravidel pro provádění důkazů, které je svěřeno odborníkovi.

Pro účely opětovných pozdějších zápisů na dobu pěti let je třeba zkoumat novou žádost za podmínek stanovených v předchozím pododstavci.

III. Zápis do celostátního seznamu soudních znalců nelze provést, pokud znalec po tři po sobě následující roky nedoloží svůj zápis na seznam sestavovaný cour d'appel. Zápis na celostátní seznam se provede na dobu sedmi let a pro opětovný zápis na stejnou dobu je třeba nové žádosti.

[…]"

Vládní nařízení č. 2004-1463

10 Co se týče obecných podmínek zápisu na seznamy soudních znalců, stanoví článek 2 vládního nařízení č. 2004-1463 následující:

„Fyzická osoba může být zapsána či opětovně zapsána na seznam znalců pouze v případě, že splňuje následující podmínky:

1° nedopustila se žádných činů proti cti, poctivosti a dobrým mravům;

2° nedopustila se činů vedoucích k disciplinárním nebo správním sankcím zbavení oprávnění nebo jeho výmazu, zrušení či odnětí;

3° nebyl v jejím případě vyhlášen osobní bankrot ani jí nebyl uložen jiný trest podle hlavy II části VI obchodního zákoníku;

4° vykonává nebo vykonávala povolání nebo činnost v souladu se svou specializací po dostatečně dlouhou dobu;

5° vykonává nebo vykonávala toto povolání nebo činnost za podmínek umožňujících získání dostatečné kvalifikace;

[…]“

11 Článek 6 vládního nařízení č. 2004-1463 stanoví ohledně zápisu na seznam soudních znalců sestavovaný cour d’appel následující:

„[…]

V žádosti musejí být uvedeny všechny relevantní údaje, zejména následující informace:

[…]

2° údaje o titulech a diplomech žadatele, jeho vědeckých, technických a odborných pracích, jednotlivých funkcích, které zastával a povaze všech odborných činností, které vykonával, případně jména a adresy jeho zaměstnavatelů;

3° doklady o speciální kvalifikaci žadatele;

[…]“

12 Článek 10 vládního nařízení č. 2004-1463 stanoví ohledně opětovného zápisu na seznam soudních znalců sestavovaný cour d'appel následující:

„[…]

K žádosti musejí být přiloženy veškeré dokumenty umožňující posoudit:

1° zkušenost získanou uchazečem jak v rámci své specializace, tak při praktickém výkonu funkce znalce od jeho posledního zápisu;

2° získané znalosti, hlavních procesních pravidel pro provádění důkazů svěřené odborníkovi, jakož i školení, která v těchto oblastech absolvoval."

13 Článek 17 vládního nařízení č. 2004-1463 stanoví ohledně zápisu a opětovného zápisu na celostátní seznam soudních znalců sestavovaný kanceláří Cour de cassation následující:

„[…]

S žádostí je obeznámen generální prokurátor. Ověří, že k 1. lednu roku následujícího po podání žádosti je splněna podmínka trvání zápisu na seznam odvolacího soudu uvedená v bodě III článku 2 zákona [č. 71-498]. Žádost posoudí první předseda a generální prokurátor při odvolacím soudu, kde je žadatel zapsán, a předají ji se svým stanoviskem kanceláři Cour de cassation."

14 Článek 20 vládního nařízení č. 2004-1463 stanoví:

„Proti rozhodnutím o zápisu nebo opětovném zápisu a o odmítnutí zápisu či opětovného zápisu přijatým orgánem odpovědným za vedení seznamů lze podat žalobu ke Cour de cassation."

Trestní řád

15 Co se týče možnosti přibrat soudního znalce v trestní oblasti, stanoví článek 157 trestního řádu následující:

„Znalci jsou vybíráni z fyzických nebo právnických osob zapsaných na celostátním seznamu sestavovaným Cour de cassation nebo na některém ze seznamu sestavovaných odvolacími soudy za podmínek stanovených zákonem č. 71-498 […]

Soudy mohou výjimečně vybrat na základě odůvodněného rozhodnutí znalce, kteří nejsou zapsáni na žádném z těchto seznamů."

Spory v původním řízení a předběžné otázky

16 Josep Peñarroja Fa má trvalé bydliště v Barceloně a déle než dvacet let vykonává v Katalánsku povolání znalce v oboru překladatelství. Do této funkce byl jmenován španělským ministrem zahraničních věcí a katalánskou vládou poté, co uspěl ve výběrovém řízení. Překládá z francouzštiny do španělštiny a ze španělštiny do francouzštiny.

17 Josep Peñarroja Fa podal žádost o prvozápis své osoby do seznamu soudních znalců cour d'appel de Paris jakožto překladatele španělského jazyka na dobu dvou let. Jeho žádost byla zamítnuta rozhodnutím pléna soudců tohoto odvolacího soudu ze dne 12. listopadu 2008.

18 Souběžně s tím žádal J. Peñarroja Fa o příslušný zápis své osoby jakožto znalce na celostátní seznam soudních znalců vedený kanceláří Cour de cassation. Jeho žádost byla zamítnuta rozhodnutím tohoto soudu ze dne 8. prosince 2008.

19 V souladu s ustanoveními vládního nařízení č. 2004-1463 podal J. Peñarroja Fa u předkládajícího soudu žalobu proti oběma rozhodnutím.

20 V tomto kontextu se Cour de cassation rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru ve věci C-372/09 následující předběžné otázky:

„1) Je třeba článek 50 [ES] vykládat tak, že se za výše popsaných podmínek může vztahovat i na činnosti svěřené v rámci sporu předloženého vnitrostátním soudům znalci ustanovenému soudem rozhodujícím o daném sporu […]?

2) Je třeba účast na výkonu veřejné moci podle čl. 45 [prvního] pododstavce […] [ES] vykládat tak, že se vztahuje i na úkoly znalce ustanoveného francouzským soudem, jak je upravuje francouzský code de procédure civile (občanský soudní řád) a code de procédure pénale (trestní řád), jakož i zákon č. 71-498 […] a vládní nařízení č. 2004-1463[…]?

3) Je třeba články 43 [ES] a 49 [ES] vykládat v tom smyslu, že brání úpravě, která vyplývá ze zákona č. 71-498 […] a z vládního nařízení č. 2004-1463 […], podle níž je zápis do seznamu sestavovaného cour d'appel podmíněn splněním požadavků na věk, kvalifikaci, bezúhonnost a nezávislost, která však nepočítá se zohledněním skutečnosti, že žadateli již bylo přiznáno postavení znalce soudy [členského] státu jeho původu, ani nestanoví použití jiných způsobů ověřování jeho schopností?"

21 Ve věci C-373/09 položil Cour de cassation kromě dvou prvních otázek formulovaných stejně jako dvě první otázky položené ve věci C-372/09, následující otázky:

„3) Je třeba články 43 [ES] a 49 [ES] vykládat v tomto smyslu, že brání právní úpravě, která vyplývá ze zákona č. 71-498 […] a z vládního nařízení č. 2004-1463[…], podle níž jsou zápis na celostátní seznam a označení ‚expert agréé par la Cour de cassation' (znalec schválený Kasačním soudem) vyhrazeny odborníkům zapsaným po dobu nejméně tří let na seznam vedený některým z francouzských odvolacích soudů?

4) Je třeba čl. 3 [odst. 1 písm. a)] směrnice 2005/36 […] vykládat v tom smyslu, že pod něj spadá i výkon činnosti soudního znalce pod označením expert agréé par la Cour de cassation za podmínek stanovených zákonem č. 71 498 […] a vládním nařízením č. 2004-1463[…]?"

22 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 16. října 2009 byly obě věci spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i pro účely vydání rozsudku.

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

23 Předběžné otázky, tak jak byly koncipovány předkládajícím soudem, se týkají všech typů soudních znalců, a neomezují se tedy formálně pouze na soudní znalce v oboru překladatelství.

24 Z předkládacích usnesení tudíž vyplývá, že se spory v původním řízení týkaly zápisu Josepa Peñarroja Fa jakožto překladatele na dva seznamy soudních znalců. Je třeba ostatně konstatovat, že zatímco obsah úkolů, které byly svěřeny znalcům, kteří byli soudy ustanoveni jakožto překladatelé v rámci řízení probíhajících u těchto soudů a podmínky výkonu těchto úkolů vyplývají ze spisů, informace poskytnuté ohledně jiných druhů soudních znalců Soudnímu dvoru neumožňují zkoumat se znalostí věci položené otázky týkající se těchto soudních znalců.

25 Za těchto okolností je třeba považovat předběžné otázky za otázky týkající se výlučně funkce soudního znalce jakožto překladatele (dále jen „soudní znalci – překladatelé“).

Ke čtvrté otázce ve věci C-373/09

26 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu ve věci C-373/09, kterou je třeba zkoumat na prvním místě, je, zda výkon činností soudních znalců jakožto překladatelů poskytovaných znalci zapsanými na takový seznam, jako je celostátní seznam soudních znalců vedený Cour de cassation, spadá pod pojem „regulované povolání" ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 2005/36.

27 Nejdříve je třeba uvést, že definice tohoto pojmu spadá do práva Unie (viz rozsudek ze dne 17. prosince 2009, Rubino, C-586/08, Sb. rozh. s. I-12013, bod 23 a citovaná judikatura).

28 Podle čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 2005/36 se uvedeným pojmem rozumí „odborná činnost nebo soubor činností, u níž je přístup k ní nebo její výkon nebo jeden ze způsobů jejího výkonu v členském státě vyhrazen přímo nebo nepřímo na základě právních a správních předpisů držitelům určité odborné kvalifikace".

29 V tomto ohledu je třeba uvést, že cílem zákona č. 71-498 a vládního nařízení č. 2004-1463 je umožnit v zájmu ochrany procesních subjektů a zajištění řádného výkon spravedlnosti sestavení seznamů odborníků z různých oblastí, na které se soudy mohou obracet za účelem vyhotovení posudků nebo splnění jiných úkolů v rámci řízení o věcech, které projednávají.

30 Jediným cílem těchto ustanovení je tudíž usnadnit využívání odborníků, ať již příslušníků regulovaných povolání, či nikoli, a nikoli upravit uznávání určité kvalifikace, což nepřísluší cour d'appel ani kanceláři Cour de cassation (viz analogicky rozsudek ze dne 9. září 2003, Burbaud, C-285/01, Recueil, s. I-8219, bod 91). Tyto soudy mohou navíc legálně využívat i odborníků, kteří nejsou zapsáni v těchto seznamech. Tato ustanovení tedy sama o sobě takové regulované povolání nezavádějí.

31 Kromě toho okolnost, že osoby mají poskytnout překladatelské služby francouzským vnitrostátním soudům pod označením „expert près la cour d'appel" (znalec při odvolacím soudu) nebo„expert agréé par la Cour de cassation" (znalec schválený Kasačním soudem) nemůže vyvrátit takové zjištění s ohledem na čl. 3 odst. 1 písm. a) druhá část první věty směrnice 2005/36.

32 Je tudíž třeba odpovědět na čtvrtou otázku položenou ve věci C-373/09 tak, že úkoly soudních znalců – překladatelů, poskytované znalci zapsanými na takový seznam, jako je celostátní seznam soudních znalců vedený Cour de cassation, nespadají pod pojem „regulované povolání" ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 2005/36.

K první otázce v obou věcech

33 Podstatou první otázky předkládajícího soudu v obou věcech je, zda úkoly svěřené odborníku ustanovenému soudním znalcem – překladatelem vnitrostátním soudem

v rámci sporu, který projednává, spadá v takovém právním kontextu, jako je právní kontext, který vyplývá z francouzského občanského soudního řádu a trestního řádu, jakož i zákona č. 71-498 a vládního nařízení č. 2004-1463, pod pojem „služby“ ve smyslu článku 50 ES.

34 Nejprve je třeba uvést, že ze spisu vyplývá, že úkoly soudních znalců – překladatelů v původním řízení spočívají v tom, že na základě jejich ustanovení soudcem případ od případu poskytují nestranný a kvalitní překlad z jednoho jazyka do druhého.

35 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 50 prvního pododstavce ES se za služby pokládají výkony poskytované zpravidla za úplatu, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, kapitálu a osob. Druhý pododstavec tohoto článku obsahuje demonstrativní výčet určitých činností, které spadají pod pojem „služby“, mimo jiné i činnosti svobodných povolání.

36 Předkládající soud uvádí, že výkony soudních znalců jsou upraveny v rámci zvláštních ustanovení, podle kterých znalci zejména vykonávají úkoly, jejichž podmínky jsou definovány v těchto ustanoveních, pouze na základě ustanovení soudcem, aniž se od nich mohou odchýlit, a jejichž odměňování je stanovena soudním orgánem.

37 V tomto ohledu je třeba připomenout, že z ustálené judikatury vyplývá, že základní charakteristika úplaty spočívá v tom, že tvoří přiměřený zisk za danou službu a je zpravidla sjednána mezi poskytovatelem a příjemcem služby (viz zejména rozsudky ze dne 22. května 2003, Freskot, C-355/00, Recueil, s. I-5263, body 54 a 55, jakož

i ze dne 17. listopadu 2009, Presidente del Consiglio dei Ministri, C-169/08, Sb. rozh. I-10821, bod 23 a citovaná judikatura).

38 Pouhá skutečnost, že je stanovena úplata, jak je tomu ve Francii pro soudní znalce podle tarifu vydaného v rámci výkonu veřejné moci, je tedy irelevantní pro kvalifikaci poskytování služeb prací, jejichž výkon je znalcům zadán (viz analogicky rozsudek ze dne 12. července 2001, Smits a Peerbooms, C-157/99, Recueil, s. I-5473, bod 56).

39 Kromě toho okolnost, že je soudní znalec povolán pouze na základě ustanovení soudcem pro úkol, jehož podmínky jsou definovány tímto soudcem, neodlišuje tuto funkci zásadně od klasických smluvních vztahů v oblasti poskytování služeb. Není tak výjimkou, že poskytovatel a příjemce poskytnuté služby rozhodnou v rámci smlouvy, která je základem jejich vztahu, svěřit jedné ze stran této smlouvy určitou rozhodovací pravomoc, kterou tato smlouva omezí pomocí upřesnění poskytovaných výkonů. V této souvislosti je třeba vycházet z toho, že znalec, který žádá o zápis na seznam soudních znalců, přijal zvláštní pravidla, která upravují výkony těchto znalců, zejména procesní pravidla týkající se pravomocí soudce, který vymezuje případ od případu, co je třeba přeložit, a přesné podmínky, za kterých musí být překlad znalcem – překladatelem poskytnut.

40 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na první otázku položenou v obou věcech odpovědět tak, že úkoly svěřené odborníkovi v postavení soudního znalce – překladatele, a to soudem případ od případu v rámci sporu, který projednává, představují poskytování služeb ve smyslu článku 50 ES, který odpovídá nynějšímu článku 57 SFEU.

Ke druhé otázce v obou věcech

41 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu v obou věcech je, zda úkoly svěřené odborníku ustanovenému soudním znalcem – překladatelem vnitrostátním soudem v rámci sporu, který projednává, v takovém právním kontextu, jako je ten, který vyplývá z francouzského občanského soudního řádu a trestního řádu, jakož i zákona č. 71-498 a vládního nařízení č. 2004-1463, spadá pod pojem „činnost související s výkonem veřejné moci" ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES. Předkládající soud zejména upřesňuje, že soudní znalec je svými pravomocemi nadán z rozhodnutí soudce, účelem jeho zapojení je pomoci soudci přijmout jeho rozhodnutí a že jeho názor může mít vliv na toto rozhodnutí, třebaže se soudce nemusí jeho závěry řídit. Předkládající soud dodává, že soudní znalec musí dodržovat právem stanovené procesní zásady.

42 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora spadá činnost do působnosti čl. 45 prvního pododstavce ES pouze v případě, že sama o sobě zakládá přímou a konkrétní účast na výkonu veřejné moci (viz v tomto smyslu zejména rozsudek ze dne 21. června 1974, Reyners, 2/74, Recueil, s. 631, body 45 a 54).

43 V projednávaném případě vyplývá ze spisů poskytnutých Soudnímu dvoru, že úkolem soudního znalce – tlumočníka, který je předmětem původního řízení, je poskytnout nestranný a kvalitní překlad z jednoho jazyka do druhého, a nikoli poskytnout stanovisko k meritu věci.

44 Překlady vyhotovené takovým znalcem jsou pouze pomocné povahy a nezasahují do posouzení soudního orgánu a svobodného výkonu soudní pravomoci, takže – jak tvrdí žalobce v původním řízení, francouzská vláda, jakož i Evropská komise a Kontrolní úřad ESVO – takové překladatelské výkony nemohou být považovány za činnosti spojené s výkonem veřejné moci (viz analogicky výše uvedený rozsudek Reyners, body 52 a 53, jakož i rozsudek ze dne 10. prosince 1991, Komise v. Řecko, C-306/89, Recueil, s. I-5863, bod 7).

45 Na druhou otázku položenou v rámci obou věcí je tudíž třeba odpovědět tak, že takové činnosti soudních znalců v oblasti překladatelství, jako jsou činnosti, které jsou předmětem původního řízení, nejsou činnostmi spojenými s výkonem veřejné moci ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES, který odpovídá nynějšímu čl. 51 prvnímu pododstavce SFEU.

Ke třetí otázce ve věci C-372/09

46 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu ve věci C-372/09 je, zda články 43 ES a 49 ES brání vnitrostátním právním předpisům, podle kterých zápis do seznamu soudních znalců – překladatelů vedený cour d'appel podléhá podmínkám věku, kvalifikace, bezúhonnosti a nezávislosti, aniž vnitrostátní orgány musí v rámci posuzování odborné kvalifikace žadatele zohledňovat kvalifikaci získanou žadatelem v jiném členském státě a aniž je v tomto ohledu stanoveno použití jiných způsobů ověřování posouzení provedeného uvedenými orgány.

47 Úvodem je třeba poznamenat, že podle poskytnutých informací má J. Peñarroja Fa trvalé bydliště v Barceloně, vykonává v Katalánsku povolání překladatele v postavení znalce a chtěl by být zapsán jakožto překladatel ve Francii do obou seznamů soudních znalců dotčených v původním řízení.

48 Vzhledem k tomu, že ze spisu nevyplývá, že by J. Peñarroja zamýšlel usadit se na francouzském území, musí být otázka položená Soudnímu dvoru zkoumána pouze z hlediska ustanovení Smlouvy ES použitelných v oblasti volného pohybu služeb.

49 Francouzská vláda se domnívá, že vnitrostátní právní úprava, o jakou se jedná v původním řízení, nepředstavuje v případě seznamu soudních znalců sestavovaného každým cour d'appel, jakož i celostátního seznamu soudních znalců překážku volnému pohybu služeb soudních znalců zejména z toho důvodu, že soudci mohou obecně ustanovit podle článku 1 zákona č. 71-498 kohokoli, kdo není zapsán na seznamech soudních znalců, podle své volby.

50 V této souvislosti je třeba připomenout, že článek 49 ES vyžaduje nejen odstranění jakékoli diskriminace poskytovatele služeb usazeného v jiném členském státě z důvodu jeho státní příslušnosti, ale rovněž odstranění jakéhokoli omezení, byť uplatňovaného bez rozdílu jak na tuzemské poskytovatele, tak na poskytovatele z jiných členských států, je-li toto omezení takové povahy, že může zakazovat činnosti poskytovatele usazeného v jiném členském státě, kde legálně poskytuje obdobné služby, být na překážku těmto činnostem nebo je činit méně atraktivními (viz v tomto smyslu zejména rozsudky ze dne 3. října 2000, Corsten, C-58/98, Recueil, s. I-7919, bod 33, jakož i ze dne 8. září 2009, Liga Portuguesa de Futebol Profissional a Bwin International, C-42/07, Sb. rozh. s. I-7633, bod 51 a citovaná judikatura).

51 V tomto ohledu je třeba poznamenat, jak uvedl předkládající soud, že účelem zavedení seznamu soudních znalců, ačkoli jsou zřízeny podle vnitrostátního práva „pro informaci soudců", je umožnit soudům zajistit, aby odborníci, kteří jim napomáhají, měli kvalifikaci a jiné schopnosti nezbytné pro kvalitu a efektivitu veřejné služby soudnictví.

52 Vzhledem k tomuto cíli je třeba mít za to, že zavedení takových seznamů soudních znalců, jako jsou seznamy v původním řízení, může ovlivnit volbu soudů tím způsobem, že budou mít tendenci ustanovit znalce zapsané na těchto seznamech, o nichž mohou předpokládat, že budou mít schopnosti požadované k tomu, aby jim mohli být nápomocni.

53 Je tedy třeba učinit závěr, že i v případě, že neexistuje formální povinnost soudů ustanovit pouze znalce zapsané na těchto seznamech, představuje vytvoření těchto seznamů překážku volnému pohybu služeb soudních znalců – překladatelů (viz analogicky rozsudek ze dne 24. listopadu 1982, Komise v. Irsko, 249/81, Recueil, s. 4005, bod 28).

54 Z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že i v případech neexistence harmonizace v dané oblasti může být takové omezení základních svobod poskytování služeb odůvodněno naléhavým důvodem obecného zájmu, jestliže se použije na všechny osoby nebo podniky vykonávající činnost na území dotčeného členského státu, pokud je způsobilé zaručit uskutečnění cíle, který sleduje, a pokud nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné a v rozsahu, v němž tento zájem není chráněn právní úpravou, které podléhá poskytovatel v členském státě, v němž je usazen (viz v tomto smyslu zejména rozsudek ze dne 23. listopadu 1999, Arblade a další, C-369/96 a C-376/96, Recueil, s. I-8453, body 34 a 35 a citovaná judikatura, jakož i rozsudek ze dne 15. ledna 2002, Komise v. Itálie, C-439/99, Recueil, s. I-305, bod 23 a citovaná judikatura).

55 Mezi těmito naléhavými důvody obecného zájmu se objevují i ochrana procesních subjektů a řádný výkon spravedlnosti.

56 I když je třeba připustit, že podmínky předepsané takovým ustanovením, jako je článek 2 vládního nařízení č. 2004-1463, mohou zajistit uskutečnění takových cílů ochrany procesních subjektů a řádného výkonu spravedlnosti, a tedy odůvodnit omezení volného pohybu služeb, nemohou překračovat meze toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů.

57 V tomto ohledu platí, že i když ochrana procesních subjektů a řádný výkon spravedlnosti mohou odůvodnit zavedení seznamu znalců, který bude, jak již bylo konstatováno v bodě 52, v praxi nejčastěji využíván, je ještě třeba, aby se zavedení těchto seznamů zakládalo na objektivních a nediskriminačních kritériích.

58 Z ustálené judikatury vyplývá, že vnitrostátním orgánům přísluší, aby zajistily zejména to, že kvalifikace získaná v jiných členských státech bude odpovídajícím způsobem uznávána a bude k ní řádně přihlíženo (viz zejména rozsudky ze dne 7. května 1991, Vlassopoulou, C-340/89, Recueil, s. I-2357, bod 16, a ze dne 22. ledna 2002, Dreessen, C-31/00, Recueil, s. I-663, body 23 a 24, jakož i výše uvedený rozsudek ze dne 17. prosince 2009, Rubino, bod 34).

59 V daném případě francouzská vláda potvrdila existenci praxe, podle které se v rámci posuzování žádosti o zápis na seznamy soudních znalců v původním řízení zohlední zkušenost uchazečů, kteří vykonávají nebo vykonávali činnost soudních znalců pro zahraniční soud.

60 Z předkládacího usnesení nicméně vyplývá, že podle ustálené judikatury Cour de cassation žádný zákonný ani podzákonný právní předpis nestanoví povinnost odůvodnit rozhodnutí o odmítnutí prvozápisu na uvedené seznamy, že řízení o zápisu nevede k vydání aktu, na nějž by se mohlo vztahovat francouzské řízení o přístupu ke správním dokumentům, a že Cour de cassation rozhodující o žalobě podané proti rozhodnutí o odmítnutí zápisu přezkoumává pouze procesní správnost posuzování žádosti o zápis, a nikoli tedy zejména odborné schopnosti uchazeče.

61 Je tedy třeba konstatovat, že rozhodnutí týkající se odmítnutí zápisu soudních znalců – překladatelů na seznamy znalců za podmínek daných v původním řízení jsou vyňata z účinného soudního přezkumu týkajícího se zohlednění zkušenosti a kvalifikace získané a uznané v jiných členských státech.

62 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že přezkum kvalifikace vyžadovaný v jiných členských státech, jakož i zohlednění této kvalifikace musejí být řádně provedeny vnitrostátními orgány v rámci řízení odpovídajícího požadavkům práva Unie na účinnou ochranu základních práv přiznaných občanům Unie, zejména článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie.

63 Z toho vyplývá, že veškerá rozhodnutí týkající se odmítnutí zápisu soudních znalců – překladatelů na seznamy znalců musí být možné podrobit soudnímu řízení, které umožní přezkoumat jeho legalitu vzhledem k právu Unie. V tomto směru je nezbytné, aby se dotčený jednotlivec seznámil s důvody přijatého rozhodnutí, které se ho týká. Vyplývá z toho, že příslušný vnitrostátní orgán má povinnost seznámit jej s důvody svého zamítavého postoje buď v samotném rozhodnutí, nebo v následném sdělení

poskytnutém na jeho žádost (viz rozsudky ze dne 15. října 1987, Heylens a další, 222/86, Recueil, s. 4097, body 15 a 17, jakož i výše uvedený rozsudek Vlassopoulou, bod 22).

64 Pokud tedy vnitrostátní právní úprava představující omezení volného pohybu služeb nezavádí možnosti účinného soudního ověření a zohlednění správnou měrou kvalifikace soudního znalce – tlumočníka uznaného soudy jiných členských států, neodpovídá tato právní úprava požadavkům práva Unie.

65 Na třetí otázku předloženou v rámci věci C-372/09 je tudíž třeba odpovědět tak, že článek 49 ES, odpovídající nynějšímu článku 56 SFEU, brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava, o kterou se jedná v původním řízení, podle které zápis do seznamu soudních znalců – překladatelů podléhá splnění podmínek kvalifikace, aniž se jednotlivci musí dozvědět důvody přijatého rozhodnutí, které se jich týká, a aniž může být předmětem účinného opravného prostředku podaného k soudu umožňujícího ověřit jeho legalitu, zejména pak pokud jde o požadavek vyplývající z práva Unie, aby byla řádně zohledněna jejich kvalifikace získaná a uznaná v jiných členských státech.

Ke třetí otázce ve věci C-373/09

66 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu ve věci C-373/09 je, zda takový požadavek, jako je požadavek obsažený v článku 2 zákona č. 71-498, pojímán samostatně, podle kterého nelze zápis do celostátního seznamu soudních znalců provést, pokud znalec nedoloží svůj zápis na seznam sestavovaný cour d'appel po tři po sobě následující roky, je v rozporu se svobodou usazování a volným pohybem služeb.

67 Úvodem je třeba uvést, že z důvodů uvedených v bodě 48 tohoto rozsudku musí být otázka předložená Soudnímu dvoru posuzována pouze s ohledem na ustanovení Smlouvy o ES použitelných v oblasti volného pohybu služeb.

68 Z úvah uvedených v bodech 49 až 53 tohoto rozsudku vyplývá, že požadavek zápisu na seznamy soudních znalců stanovený zákonem č. 71-498 a vládním nařízením č. 2004-1463 představuje omezení volného pohybu služeb soudních znalců – překladatelů.

69 Je rovněž třeba připustit, že podmínka, kterou je zápis na seznam vedený cour d'appel po tři po sobě následující roky, může zaručit uskutečnění cílů ochrany jednotlivců zapojených do řízení před Cour de cassation a řádný výkon spravedlnosti, a tudíž odůvodnit omezení volného poskytování služeb.

70 Je nicméně třeba zkoumat, zda jde tato podmínka, která se použije bez rozdílu na vnitrostátní poskytovatele a na poskytovatele z jiných členských států, nad rámec toho, co je nezbytné k zajištění uskutečnění uvedených cílů.

71 V tomto ohledu francouzská vláda předně tvrdí, že taková podmínka umožňuje zajistit, aby znalec získal dobré znalosti soudních řízení dotčeného členského státu, které se mohou zásadně lišit od soudních řízení jiných členských států, a tyto znalosti lze podle ní získat pouze v praxi. Dále tvrdí, že vzhledem k tomu, že úkoly soudních znalců jsou nárazové a mezi jednotlivými po sobě jdoucími úkoly může uplynout několik

měsíců nebo let, není požadavek být zapsán po tři po sobě následující roky na seznamu soudních znalců nepřiměřený.

72 Je třeba poznamenat, že pokud jsou požadavky na kvalitu všech odborníků účastnících se soudního řízení stanoveny za účelem zaručení ochrany procesních subjektů a řádného výkonu spravedlnosti, platí to tím spíše i pro odborníky účastnící se řízení před nejvyšším soudem členského státu, jakým je francouzský Cour de cassation.

73 Co se týče výkonů překladatelů v rámci takového řízení, není za účelem vyhovění výše připomenutým cílům ochrany jednotlivců a řádného výkonu spravedlnosti nepřiměřené vyžadovat, aby soudní znalec – překladatel již měl určitou praktickou zkušenost s výkonem úkolů spočívajících v právním překladu a určitou znalost právního systému členského státu dotčeného soudu.

74 Vzhledem k nárazovosti úkolů soudních znalců – překladatelů zapsaných na seznam sestavovaný cour d'appel, jakož i ke skutečnosti, že mezi jednotlivými po sobě jdoucími úkoly může uplynout několik měsíců nebo let, je třeba dotyčnému členskému státu přiznat určitý prostor pro uvážení doby považované za nutnou ke splnění výše připomenutých cílů. Za těchto okolností nepřesahuje požadavek zápisu na seznam soudních znalců po tři po sobě následující roky v zásadě rámec toho, co je nezbytné k zabezpečení uskutečnění uvedených cílů.

75 Použití takového pravidla na soudního znalce – překladatele z jiného členského státu, který již plnil úkoly před soudy tohoto členského státu nebo jiných členských států, zejména před nejvyššími soudy tohoto státu, by nicméně bylo nepřiměřené ve vztahu k zásadě připomenuté výše v bodě 58 tohoto rozsudku.

76 V takové situaci, jako je situace v původním řízení, právo Unie vyžaduje, aby orgán, který rozhoduje o žádosti o zápis na takový seznam, jako je celostátní seznam soudních znalců, zohlednil kvalifikaci, kterou žadatel získal v jiných členských státech za účelem zjištění toho, zda a v jaké míře mohou odpovídat dovednostem obvykle očekávaným od osoby zapsané po tři po sobě následující roky na seznam vedený cour d'appel (viz analogicky výše uvedený rozsudek Vlassopoulou, bod 16).

77 V tomto ohledu je třeba připomenout, jak již bylo uvedeno v bodě 63 tohoto rozsudku, že všechna rozhodnutí musejí být předmětem opravného prostředku podaného k soudu umožňujícího ověřit legalitu podle práva Unie a že jednotlivec musí mít možnost dozvědět se důvody rozhodnutí, které se ho týká.

78 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba na třetí otázku položenou ve věci C-373/09 odpovědět tak, že článek 49 ES, kterému odpovídá nynější článek 56 SFEU, brání takovému požadavku, jako je požadavek, který je stanoven v článku 2 zákona č. 71-498, ze kterého vyplývá, že zápis určité osoby jakožto překladatele do celostátního seznamu soudních znalců nelze provést, pokud znalec nedoloží svůj zápis na seznam soudních znalců sestavovaný cour d'appel po tři po sobě následující roky, jestliže je patrné, že takový požadavek zamezuje v rámci posuzování žádosti osoby usazené v jiném členském státě, která takový zápis nedoloží, tomu, aby kvalifikace získaná touto

osobou a uznaná v jiném členském státě byla náležitě zohledněna za účelem zjištění toho, zda a v jaké míře mohou odpovídat dovednostem obvykle očekávaným od osoby zapsané po tři po sobě následující roky na seznam vedený cour d'appel.

K nákladům řízení

79 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

1) **Úkoly svěřené odborníkovi v postavení soudního znalce – překladatele, a to soudem případ od případu v rámci sporu, který projednává, představují poskytování služeb ve smyslu článku 50 ES, který odpovídá nynějšímu článku 57 SFEU.**

2) **Takové činnosti soudních znalců v oblasti překladatelství, jako jsou činnosti, které jsou předmětem původního řízení, nejsou činnostmi spojenými s výkonem veřejné moci ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES, který odpovídá nynějšímu čl. 51 prvnímu pododstavci SFEU.**

3) **Článek 49 ES, odpovídající nynějšímu článku 56 SFEU, brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava, o kterou se jedná v původním ří-**

zení, podle které zápis do seznamu soudních znalců – překladatelů podléhá splnění podmínek kvalifikace, aniž se jednotlivci musí dozvědět důvody přijatého rozhodnutí, které se jich týká, a aniž může být předmětem účinného opravného prostředku podaného k soudu umožňujícího ověřit jeho legalitu, zejména pak pokud jde o požadavek vyplývající z práva Unie, aby byla řádně zohledněna jejich kvalifikace získaná a uznaná v jiných členských státech.

4) **Článek 49 ES, kterému odpovídá nynější článek 56 SFEU, brání takovému požadavku, jako je požadavek, který je stanoven v článku 2 zákona č. 71-498, ze kterého vyplývá, že zápis určité osoby jakožto překladatele do celostátního seznamu soudních znalců nelze provést, pokud znalec nedoloží svůj zápis na seznam soudních znalců sestavovaný cour d'appel po tři po sobě následující roky, jestliže je patrné, že takový požadavek zamezuje v rámci posuzování žádosti osoby usazené v jiném členském státě, která takový zápis nedoloží, tomu, aby kvalifikace získaná touto osobou a uznaná v jiném členském státě byla náležitě zohledněna za účelem zjištění toho, zda a v jaké míře mohou odpovídat dovednostem obvykle očekávaným od osoby zapsané po tři po sobě následující roky na seznam vedený cour d'appel.**

5) **Úkoly soudních znalců – překladatelů poskytované znalci zapsanými na takový seznam, jako je celostátní seznam soudních znalců vedený Cour de cassation, nespadají pod pojem „regulované povolání" ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005 o uznávání odborných kvalifikací.**

Podpisy.